

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Małgorzata Sobieszczańska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej

w sprawie **S.J.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 26 października 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego na
niekorzyść od wyroku Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 7 lutego 2017 r.,

**oddala kasację, a kosztami sądowymi postępowania obciąża
Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wraz z aktem oskarżenia Prokurator Rejonowy w Z. skierował do Sądu Rejonowego w Z. wniosek w trybie art. 335 § 2 k.p.k., o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego S.J., za to, że w okresie od stycznia 2006 r. do dnia 30 sierpnia 2016 r. w Z. znęcał się fizycznie i psychicznie nad żoną E. J. w ten sposób, że bił ją po twarzy, głowie, szarpał, popychał, kopał, wykręcał ręce, poniżał, zakłócał spoczynek nocny, wyzywał słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, a w szczególności w dniu 9 grudnia 2008 r. około godziny 21.30 pobił żonę w ten

sposób, że kopał ją po kończynach dolnych wskutek czego doznała stłuczenia kończyn dolnych z sińcami i otarciami naskórka, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała na czas dłuższy niż siedem dni, tj. za czyn z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i orzeczenie wobec oskarżonego kary roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby, nałożenie na podstawie art. 72 § 1 pkt 8 k.k. obowiązku poprawnego zachowania wobec żony, a na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 k.k. obowiązku powstrzymywania się od alkoholu. Wniosek zawierał także żądanie obciążenia oskarżonego kosztami i opłatą.

Na posiedzeniu w dniu 7 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w Z., na podstawie art. 343 § 6 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k. postanowił uwzględnić wniosek prokuratora i w wydanym wyroku, w sprawie o sygn. akt II K .../16, uznał oskarżonego S.J. za winnego popełnienia czynu z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby. Sąd na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 i 8 k.k. zobowiązał oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu i poprawnego zachowania wobec żony E. J., orzekł o kosztach sądowych, tj. obciążył oskarżonego opłatą i obowiązkiem zwrotu wydatków postępowania.

Wyrok nie został zaskarżony i uprawomocnił się w pierwszej instancji w dniu 14 lutego 2017 r.

We wniesionej na niekorzyść skazanego kasacji Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, a mianowicie art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wadliwego wniosku prokuratora o skazanie S.J. bez przeprowadzenia rozprawy i wydanie wyroku zgodnego z wnioskiem, pomimo tego, że uzgodnienie nie zawierało określonego w art. 73 § 2 k.k., obligatoryjnego obowiązku oddania oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora lub osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, instytucji albo organizacji społecznej, do której działalności należy troska o wychowanie, zapobieganie demoralizacji lub pomocy skazanym. W konkluzji Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w

całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Z. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego nie jest zasadna, ponieważ nie zostały spełnione wynikające z art. 523 § 1 k.p.k. przesłanki, tj. konieczność stwierdzenia, że zaistniałe w sprawie uchybienie stanowiło rażące naruszenie prawa oraz że mogło mieć ono istotny wpływ na treść wyroku.

Sąd Najwyższy niejednokrotnie podnosił, że sąd, do którego oskarżyciel publiczny kieruje wniosek w trybie art. 335 k.p.k., z uwagi na treść art. 343 § 7 k.p.k. zobligowany jest do szczegółowej: tak formalnej, jak i merytorycznej kontroli takiego pisma procesowego. W jej ramach niezbędne jest sprawdzenie, czy przedłożone przez prokuratora propozycje pozostają zgodne z uprzednimi ustaleniami stron, a także czy nie popadają w sprzeczność z przepisami prawa materialnego. W przypadku braku pozytywnego wyniku tej weryfikacji sąd nie może uwzględnić wniosku, co rodzi konieczność postąpienia po myśli art. 343 § 7 k.p.k., chyba że na posiedzeniu, za zgodą oskarżonego (art. 343 § 3 k.p.k.), dojdzie do modyfikacji konwalidującej uchybienia, która będzie czyniła zadość kryteriom z art. 335 k.p.k. Sąd, rozpoznając wniosek prokuratora uzgodniony z oskarżonym i złożony w oparciu o powołany przepis, związany jest treścią wniosku, co nie oznacza obowiązku jego uwzględnienia wobec treści wskazanych przepisów prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2017 r., IV KK 485/16, LEX nr 2306383 i powołane w nim orzeczenia).

W rozpoznawanej sprawie ustalono, że w okresie objętym zarzutem oskarżony S. J. mieszkał z pokrzywdzoną żoną E. J. oraz dokonał na jej szkodę przestępstwa z użyciem przemocy. Okoliczność ta powinna być mieć wpływ na procedowanie Sądu, zgodnie bowiem z art. 73 § 2 k.k. należało obligatoryjnie w tym przypadku oddać skazanego w okresie próby pod dozór kuratora lub osoby godnej zaufania, stowarzyszenia, instytucji albo organizacji społecznej, do której działalności należy troska o wychowanie, zapobieganie demoralizacji lub pomoc skazanym. Rozpoznający sprawę Sąd, będąc zobligowany do kontroli wniosku prokuratora, nie doprowadził do jego skorygowania i orzekł zgodnie z jego treścią,

czym dopuścił się naruszenia prawa materialnego. Uchybienie powyższe miało wpływ na treść wyroku, ponieważ w realiach rozpoznawanej sprawy orzeczenie o oddaniu oskarżonego w okresie próby pod dozór było obligatoryjne.

W realiach rozważanej sprawy przedstawione uchybienia nie miały jednej charakteru rażącego, a nadto nie miały istotnego wpływu na treść zaskarżonego wyroku.

Kasacja nie jest instrumentem służącym do uchylania wyroków ze względu na wszelkiego rodzaju uchybienia, czy niedociągnięcia, którymi zostały dotknięte, nawet jeżeli mają one charakter oczywistych, jak w omawianej sprawie. Nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest kasacja, służyć ma eliminowaniu z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych tzw. bezwzględными przyczynami odwoławczymi albo innymi rażącymi uchybieniami, przy czym konieczne jest wykazanie, że te rażące uchybienia mogły mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Można zatem przyjąć, że postępowanie kasacyjne służy usuwaniu takich naruszeń prawa, których waga jest porównywalna ze znaczeniem dla obrotu prawnego prawomocności wyroku, stabilizującego sytuację prawną stron i pozwalającego na wdrożenie postępowania wykonawczego.

Przechodząc na grunt sprawy, w której wywiedziono kasację należy zauważyć, że:

- skarżone orzeczenie zapadło w trybie konsensualnym; strony uwzględniły treść rozstrzygnięcia, co znalazło odbicie we wniosku prokuratora; wniosek w toku postępowania sądowego nie został zmodyfikowany, a strony i pokrzywdzona, mimo prawidłowego zawiadomienia o terminie czynności sądowej, nie stawily się na posiedzenie;

- wyrok Sądu Rejonowego nie został zaskarżony zwyczajnym środkiem zaskarżenia przez żadną ze stron, także przez prokuratora, który winien czuwać nad zgodnością swojego wniosku oraz treści wydanego wyroku z obowiązującym prawem;

- od uprawomocnienia się wyroku do daty wpłynięcia kasacji do Sądu Najwyższego upłynęły niemalże cztery miesiące, do daty rozpoznania kasacji przez Sąd Najwyższy przeszło osiem miesięcy – przy zakresie okresu próby na 2 lata;

- we wskazanym okresie ani prokurator właściwy miejscowo ani Prokurator Generalny, mimo istniejących możliwości ustrojowych, nie skorzystali z obowiązujących „zwyczajnych instytucji” prawnych, które umożliwiłyby usunięcie uchybienia związanego z obrazą prawa materialnego (w aktach sprawy nie ma informacji o podjęciu takich działań); przepis art. 74 § 2 k.k. zawiera materialną podstawę do oddania skazanego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania pod dozór w fazie postępowania wykonawczego, natomiast z art. 19 § 1 k.k.w. wynika, że w postępowaniu wykonawczym sąd orzeka m.in. na wniosek prokuratora bądź z urzędu; nie istniała zatem żadna przeszkoda, by prokurator złożył wniosek o oddanie skazanego pod dozór, bądź zasygnalizował sądowi potrzebę wydania orzeczenia w tej kwestii z urzędu;

- obligatoryjność oddania skazanego pod dozór wiązała się z faktem popełnienia przez niego przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej; wykonywanie dozoru, jak należy sądzić, gwarantować miało skuteczniejszą pracę wychowawczą ze skazanym oraz ochronę interesów, w tym bezpieczeństwa, pokrzywdzonej; zaskarżonym wyrokiem nałożono na skazanego dwa obowiązki: powstrzymywania się od nadużywania alkoholu (art. 72 § 1 pkt 5 k.k.) i poprawnego zachowania wobec żony (art. 75 § 1 pkt 8 k.k.); po uprawomocnieniu się wyroku, w pkt 6e zarządzenia wykonania wyroku (k – 25) nakazano przesłanie wyroku do wykonania do Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Z. „celem nadzorowania wykonania nałożonego obowiązku”; na stronie 26 akt sprawy znajduje się potwierdzenie wykonania wyroku we wskazanej części; wykonanie orzeczenia w zakresie nałożonych na skazanego obowiązków nadzorować będzie zatem kurator, który może w toku postępowania wykonawczego składać wnioski m.in o zmianę obowiązków, czy objęcie skazanego dozorem (art. 173 § 2 k.k.w.).

Powyższe okoliczności, w połączeniu z treścią nałożonych na skazanego obowiązków, które umożliwiają zarówno kontrolę postępowania skazanego, jak i ochronę praw pokrzywdzonej, wykluczają możliwość przyjęcia, że opisana wyżej obraza prawa procesowego, która doprowadziła do naruszenia prawa materialnego, miała charakter rażący, a nade wszystko przeczą stanowisku, iż obraza ta miała istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku.

Jako nietrafny ocenić należy wywód zawarty w uzasadnieniu kasacji wskazujący na zaistnienie w sprawie bezwzględnej przyczyny uchylenia wyroku z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. Skarżący zauważył, że skazanemu przypisano popełnienie czynu „określonego w art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., w sytuacji gdy jedyny wyodrębniony w opisie czyn z art. 157 § 2 k.k. został popełniony w dniu 9 grudnia 2008 r., zaś postanowienie o przedstawieniu zarzutów wydano i ogłoszono podejrzanemu w dniu 7 grudnia 2016 r.” Według skarżącego oznacza to, że już przed datą wydania tego postanowienia nastąpiło ustanie karalności wskazanego występkę, zatem przepis art. 157 § 2 k.k. oraz art. 11 § 2 k.k. powinny zostać wyeliminowane z przypisanej oskarżonemu kwalifikacji prawnej czynu. Dla wsparcia swego stanowiska Autor kasacji przywołał wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 maja 2015 r., sygn. akt II AKa 88/15, LEX nr 1755252, nie dostrzegł jednak, że stanowisko wyrażone w przywołanym judykacie jest w istocie odosobnione. Z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych wynika bowiem, że w sytuacji kumulatywnego zbiegu przepisów należy badać przedawnienie całego przestępstwa. Cechą przestępstwa wieloczynowego jest to, że przedawnia się ono w całości, a nie w zakresie poszczególnych jej elementów (zob. min.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r. V K 235/09, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2014 r., I KZP 19/14, wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 23 lipca 2015 r., V Ka 160/15, LEX nr 1814932 i wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 25 września 2014 r., X Ka 384/14, LEX nr 1814933). Skarżący nie przedstawił w pisemnej części kasacji żadnych argumentów mających stanowić uzasadnienie zajętego stanowiska, zatem – wobec braku powodów do zmiany dotychczasowego orzecznictwa – dalsze wywody w tej mierze uznać należało za zbędne.

Za zupełne nieporozumienie uznać należało spostrzeżenie skarżącego, zawarte w uzasadnieniu kasacji, że „niezbędna jest modyfikacja także opisu czynu, ponieważ skazanemu przypisano, iż spowodował on u pokrzywdzonej naruszenie czynności narządów ciała na czas >>dłuższy<< niż siedem dni, w sytuacji gdy na podstawie opinii powołanego w sprawie biegłego bezspornie ustalono, iż doznane obrażenia spowodowały u E.J. naruszenie czynności narządów ciała na czas

poniżej siedmiu dni, a więc określone w art. 157 § 2 k.k.” Uwaga ta wynika zapewne z przeoczenia posłużenia się przez Sąd pierwszej instancji partykułą „nie” w opisie przypisanego oskarżonemu czynu, w którym stwierdzono, że doznane przez pokrzywdzoną obrażenia „nie spowodowały naruszenia czynności narządów ciała na czas dłuższy niż siedem dni”.

Kierując się powyższym orzeczono, jak w części dyspozytywnej postanowienia.

kc